

Νέο εποπτικό πλαίσιο: εφαρμογή με επιπτώσεις

Ο τραπεζικός τομέας είναι από τους πιο έντονα ρυθμιζόμενους τομείς της οικονομίας, αφού η διαχείριση και η λειτουργία κάθε πιστωτικού ιδρύματος υπόκειται σε αυστηρή ρυθμιστική εποπτεία. Τα τελευταία χρόνια τόσο οι ευρωπαϊκές όσο και οι εθνικές εποπτικές αρχές έχουν διαμορφώσει και θέσει σε εφαρμογή ένα σημαντικό μεγάλο αριθμό νέων κανονισμών και ρυθμίσεων με στόχο να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες που οδήγησαν στην χρηματοοικονομική κρίση αλλά και να ενδυναμωθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα και η εμπιστοσύνη των πολιτών προς το τραπεζικό σύστημα.

Σε χώρες με σύγχρονες και ανεπτυγμένες οικονομίες, όπως είναι και η Κύπρος, η οικονομική ανάπτυξη είναι συνυφασμένη με την ευρωστία του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Οι τράπεζες διαδραματίζουν κομβικό ρόλο μέσω της παρακώρησης πιστώσεων και της παροχής σημαντικών υπηρεσιών στους καταναλωτές και στις επιχειρήσεις, οι οποίοι βασίζονται στις τράπεζες για να διεξάγουν τις καθημερινές συναλλαγές και εργασίες τους. Λόγω αυτής της σημαντικότητας, τα τελευταία χρόνια έχει τεθεί σε εφαρμογή μια πληθώρα νέων κανονιστικών ρυθμίσεων, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος επανάληψης των γεγονότων της πρόσφατης χρηματοοικονομικής κρίσης αλλά και να περιοριστεί η πιθανότητα να προκύψει ανάγκη οι φορολογούμενοι να επωμιστούν το βάρος της όποιας χρηματοδότησής για τη διάσωση τραπεζών. Ως αποτέλεσμα, οι τράπεζες έχουν κατακλυστεί από ένα μεγάλο αριθμό ευρωπαϊκών και εγχώριων Οδηγιών και καταβάλλουν υπεράνθρωπες προσπάθειες για να μπορέσουν να ανταποκριθούν και να συμμορφωθούν με τις σχετικές πρόνοιες. Επιγραμματικά αναφέρουμε την κεφαλαιακή επάρκεια, τους δείκτες ρευστότητας, την διαχείριση καθυστερήσεων, την εταιρική διακυβέρνηση, την καταπολέμηση ξεπλύματος παράνομου χρήματος, την φοροδιαφυγή, την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλα.

Η υιοθέτηση, η εφαρμογή και η συμμόρφωση με την πληθώρα όλων αυτών των νέων κανονιστικών ρυθμίσεων επιφέρουν σημαντικό αντίκτυπο στις τράπεζες, τόσο σε σχέση με το οικονομικό κόστος που καλούνται να επωμιστούν όσο και σε ότι αφορά τις επιπτώσεις στο μοντέλο λειτουργίας τους.

Το οικονομικό κόστος, το οποίο είναι ιδιαίτερα έντονο για όλες τις τράπεζες, αφορά άμεσα έξοδα τα οποία σχετίζονται με τη συμμόρφωση στο νέο εποπτικό πλαίσιο. Αυτά περιλαμβάνουν έξοδα για λήψη συμβουλευτικών υπηρεσιών από τρίτους οι οποίοι έχουν τη γνώση και τις εμπειρίες για την ορθή εφαρμογή και υλοποίηση των προνοιών του πλαισίου, για αναβάθμιση των συστημάτων πληροφορικής ώστε να παρακολουθούν τους κινδύνους και να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις υποβολής των διαφόρων αναφορών προς τις ευρωπαϊκές και εθνικές εποπτικές αρχές, και τέλος για επιμόρφωση και εκπαίδευση του προσωπικού για να μπορέσει να κατανοήσει και να εφαρμόσει τις νέες απαιτήσεις.

Πέραν του οικονομικού κόστους η άμεση συμμόρφωση στο νέο εποπτικό πλαίσιο επηρεάζει σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό και το μοντέλο λειτουργίας των τραπεζών. Η επιτακτική ανάγκη για ποσοτική και ποιοτική αύξηση των κεφαλαίων, για διατήρηση υψηλότερων δεικτών ρευστότητας και για δημιουργία κεφαλαιακών αποθεμάτων αυξάνει το κόστος άντλησης κεφαλαίων και προσέλκυσης καταθέσεων. Στην

προσπάθεια τους να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις οι τράπεζες υποχρεώνονται να λάβουν δραστικά μέτρα έτσι ώστε να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα. Ανάμεσα σε άλλα περιλαμβάνουν ενέργειες για σημαντικό περιορισμό των λειτουργικών εξόδων, για αύξηση των εσόδων μέσω αναθεώρησης της τιμολογιακής πολιτικής, για αναστολή της καταβολής μερισμάτων προς τους μετόχους για ενίσχυση των κεφαλαίων και των αποθεματικών, για πώληση των εργασιών που δεν θεωρούνται κύριες δραστηριότητες, για απομόχλευση μέσω της μείωσης του δανειακού χαρτοφυλακίου και για καλύτερη διαχείριση των στοιχείων ενεργητικού.

Οι κυπριακές τράπεζες αποτελούν μέρος του ευρωσυστήματος και λειτουργούν στο ιδιαίτερα ανταγωνιστικό περιβάλλον της ευρωζώνης. Ως εκ τούτου, η συνεχής αναβάθμιση του ευρωπαϊκού εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου θα συνεχίσει μελλοντικά να επηρεάζει σε ουσιαστικό βαθμό τις κυπριακές τράπεζες, επιφέροντας οικονομικές και άλλες επιπτώσεις. Πέραν όμως των τραπεζών, το νέο εποπτικό και ρυθμιστικό πλαίσιο επηρεάζει έμμεσα και την κυπριακή οικονομία. Αυτό έγκειται στο γεγονός ότι η υποχρεωτική εφαρμογή αυστηρότερων διαδικασιών και η υιοθέτηση αυστηρότερων κριτηρίων για σκοπούς συμμόρφωσης αναπόφευκτα επηρεάζει την οικονομική δραστηριότητα και κατ' επέκταση την οικονομία. Συνεπώς, ενδείκνυται ένας προσεκτικός χειρισμός των θεμάτων αυτών, τόσο σε εγχώριο όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε πριν από την υιοθέτηση αυστηρότερων εποπτικών ρυθμίσεων να λαμβάνονται υπόψη σωρευτικά οι όποιες αρνητικές επιπτώσεις τυχόν αυτές οι ρυθμίσεις να επιφέρουν στην οικονομία της κάθε χώρας. Ο στόχος ενίσχυσης της εμπιστοσύνης και επίτευξης σταθερότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα θα πρέπει πάντα να αντισταθμίζεται ούτως ώστε να μην αποβαίνει εις βάρος της οικονομικής ανάπτυξης και της ευημερίας.

Μιχάλης Κρονίδης
Πρώτος Ανώτερος Λειτουργός
Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου